

א) לקמן טו: ז') ו'לעיל י:ג
וה"ו א) ו'לקמן טו:
ב) כחבורות ד: צ"ב קט"ג:
ג) ז"ק ח: כחבורות כ"ג:
ד) ו'עין ערוך ערך
הסמך.

מוסף רש"י

שטר הקנאה. שקט מננו
שאפילו לא יורה המעשה
שיעבד עמו שלמס (קט"ו)
אחריות טעות
סופר הוא. שטר שאין בו
אחריות טעות כגון
מעשבים. שלא יהיה זה
מעוט אלא כאחריות שעבוד
נכסיו והסופר טעוה
(כתובות ק"ז) אחריות טעוה
כחזו בשטר אלא נכתב
השטר סתם, טעות ונתגה
הסופר הוא וכמי שכתב זה
אחריות דמי (רשב"ם ב"ב
קס"ט). דאילו ראובן
ומשעבד דינא בהדיה.
דבעל חוב נלקחן מאחיהו
קרקע בדברים, אם יתנו
לראובן שום מעשה על בעל
חובו לומר פרעתי, דלפי
במס' שבעות (מ"א, ע"ג)
נקטי שטר אף א"ל
אשבעתי לי דלא פרעתי
עני אשבעתי (ב"ב ט'
ועיי'ו כתובות ז"ב). ולא
מצי א"ל. בעל חוב
לראובן, לאו בעל דברים
דידי את. נקרקע זו, כשכני
יפנה ממשעבד יחזור על,
שיעבוד שקילנא (ב"ב ט'
א"י ט"ו) מן נטל
(כתובות ז"ב). דא"ל
לחובן, דמפקת מיניה
עלי הדר. מה שאתה
מוציא משמעון יחזור עלי,
שהיא קבלתי עלי אחריות
(ב"ב ט'). איכא דאמרי
אפילו שלא באחריות
נמי. מכרה לחובן לשמעון,
לא מצי אמר ליה בעל חוב
לראובן לאו בעל דברים דידי
את (כתובות ז"ב). ויצאו
עליה עסיקין. עוררין
לומר שלטו היא (ב"ב ט').

שנים אוהזין פרק ראשון בבא מציעא

יד.

עין משפט
נר מצוה

ומשני חדא הוא דחד טעמא הוא. טעם אחד הוסיקו לרבי אלעזר
לומר את שמיין דמשום דקאמר מחלוות דמתניתין בשאין חיוב
מודה הוסיק לומר שאינו גובה אפילו מנזי חורין וכוון דהוסיק
לכיים אבל כשהייב מודה דברי הכל יחזיר חוקק לומר לא חיישין
לקניינא: שטר הקנאה. דליכא למימר
כתב ללות ולא לזה דהא אפילו לא

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

חדא הוא דחד טעם הוא דמשום דקאמר
רבי אלעזר מחלוות בשאין חיוב מודה הוא
מתרץ הכי תיובתא דשמואל בתרתי חדא
כרבי אלעזר דהא מוקי מתניתין בשאין חיוב
מודה וחדא ד) דאמר שמואל מצא שטר
לקנאה בשוק יחזיר לבעלים ו"לא חיישין
לפרעון תיובתא דקתני הכא אע"פ ששניהם
מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה אלמא
חיישין לפרעון וכל שכן הכא דלא מודה
לזה דחיישין לפרעון אמר שמואל מ"ט
דרבנן "סברי" אחריות טעות סופר הוא א"ל
רבא בר איתי רב איתי בר אבין ומי אמר
שמואל הכי והאמר שמואל שבת שפר
ושעבוד צריך לימולך לימאן דאמר הוא
לא אמר הא לא קשיא כאן בשטר הלוואה
דלא יהיב איניש וזוי בכדי כאן במקח וממכר
דעביד איניש דובין ארעא ליומיה כי ההיא
דאבוה בר איהי זבין עליתא מאחתיה אתא
בעל חוב טרפא מיניה אתא לקמיה דמר
שמואל אמר ליה כתבה לך אחריות אמר
ליה לא אמר ליה אם כן זיל לשלמא א"ל
והא מר הוא דאמר אחריות טעות סופר הוא
א"ל הני מילי בשטרי הלוואה אבל בשטרי
מקח וממכר לא דעביד איניש דובין ארעא
ליומיה ד) אמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון
באחריות ובא בעל חוב דראובן וקא טריף
ליה מיניה דינא הוא דאזיל ראובן ומשתי
דינא בהדיה ולא מצי א"ל לאו בעל דברים דידי
את דא"ל דמפקת מיניה עלי דידי הדר איכא
דאמריי אפי' שלא באחריות נמי דא"ל לא ניהא
לי דליהוי לשמעון תרעומת עלי ואמר אביי
י' ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות
ויצאו עליה עסיקין עד שלא החזיק בה
יכול

לפרעון. אפילו אין חיוב מודה דאס
אתא דפרעיה מקרע הוה קרע ליה
והכא קתני אע"פ ששניהם מודים
כו': ו"ש בשאינו מודה. והא לא
קשיא לר' אלעזר דהוא אמר בשאין
חיוב מודה לא יחזיר שום סטר הראוי
לגבות דהאי קאמר ר' מאיר יחזיר
משום דלאו בר גבייה הוא: מאי
טעמיהו דרבנן. דאמרי כי אין זו
אחריות נכסים גובה אף מן
המשועבדים: אחריות טעות סופר
הוא. כשאינו כתוב בשטר סופר
הוא שטעה אבל זה לא לזה לו
מעומיו בלא אחריות נכסים דלא
שדי איניש וזוי בכדי: שבה שפר
ושעבוד צריך לימולך. הסופר לריך
לימולך במוכר שדה לחזירו ליסאל
הימנו אם יקבל עליו לכתוב בשטר
המכירה שהוא שיעבד לו נכסיו
למכירה זו שאם יבא בעל חובו
ויטרפנה מן הלוקח שיגבה לוקח זה
הקרן והשנה שהשנה זה לפני
טריפא משפר עילית שנגכסים ואם
לא נמלך זו לא יכתוב שיש מוכר
שאין מקבל עליו אחריות ואף אם
קבל על הקרן לא קבל על השנה
ואף אם קבל על שניהם לא קבל
להגבות מן העדיית אלא מן הדיניית.
אלמא לאו טעות סופר הוא דליכא
למימר אטלין זיה ולא קבל עליה:
לימא מן דאמר הא. משמיה דשמואל:
לא אמר הא. ואמוראי יניהו אליבא
דשמואל: בשטרי הלוואה. טעות
סופר הוא כיון דלא אפילו פירות ולא
מתהני מידי לא שדי וזי בכדי לחופיה
בלא אחריות וזי ימוכר נכסיו וכשיבא
לגבות לא ימלא כלום: עידי איניש
דזני ארעא ליומא. לספק יום אחד שמא לא יטרפיה ממנו ואם
יטרפיה שמא לומר מריבא ואוכל בתוך כך פירות הרבה: וזיל לשמא.
אין כאן עוד דין שמחלת על הכל: באחריות. אם יטרפיה ממנו ישלם
לו: לאשעווי דינא בהדיה. דבע"ח וסלקו מעל שמעון בכל טענה
שיוכל לטעון ולומר פרעתיך כך וכך או כך וכך יש לי עליך תביעה
ואני מעבד חוב זה תחמיו: ולא מצי. בע"ח למימר ליה לאו בעל דברים
דידי את דבדר זה קרקע שמעון אני נוטל אם יש לך תביעה עלי
העמדיני דזין: דמפקת מיניה עלי הדר. מה שאתה מוציא משמעון
יחזור עלי: עסיקין. עוררין כמו התעסקו עמו (בראשית ט:)

קיר א מיי פ"ח מהל'
גולה ואפריה הל' א'
ופי"ח מהל' מוכה הל' ג'
ופי"ח מהל' מלה ולה הל'
ג ונקמה ללא פירש שאין
לו עליו אחריות סגמ עשין
לו כד פ"ח ט"ו ח"מ פ"ג לו
קפ"ד א ופי' קולא ספיף א'
וכי רכס ספיף א':
קפ"ו ב ג מיי פ"ט מהל'
מכרה הל' ט ט סגמ
לאזין קט ועשין פ"ג ט"ע
ח"מ פ"ג רכס ספיף א':
קפ"ד ד מיי שס הל' ב
ט"ע פ"ג שס ספיף א':

רבינו הנגאל

והוא שמואל דאמר
המוצא שטר הקנאה
בשוק יחזירו לבעלים דלא
חיישין לפרעון מ"ט
אמרי תיובתא לשמואל
בתיבתא אבא ר' אלעזר א'
לפרעון תיובתא עליה
בדא. וק"ל ר' יוחנן
הנשא אחריות ובהו דברי
שמואל ור' אלעזר דהא
איתובתו אבא תירוצא דרב
אשי ודאביי לא נדחו
דהא דר' יוחנן לא היו
לחז תיובתא כדפרשין
לימא. אמר שמואל מאי
טעמיהו דרבנן דאמרי
שטר שאין בו אחריות
גבי אפי' ממשעבדי קסברי
אחריות טעות סופר הוא.
וכי אמר שמואל הכי והא
אמר שמואל שטר שבת
ושעבוד צריך לימולכי
ביה לאו מכלל שאם לא
נמלכו ביה און בתובין ואי
לאו הכי מעיד לו עליה שפר
ולא שבת ולא שעבוד
דהוא אחריות ואי אמרת
אחריות טעות סופר הוא
ואפי' דלא כתב כמאן
דכתב עליה ומאז לית
ליה שעבוד. ופיך לא
קשיא הא דאמר אחריות
טעות סופר בשטרי הלוואה
ומתני ומתנתא בשטרי
הלוואה אבל בשטרי מקנה
לא אמרי טעות סופר
הוא דעביד מאן דובין
ארעא ליומיה כי הא
דאיבית בר איהא זבן
עליתא מאחתיה ובר
ובהא אמר שמואל צריך
לימולכי ולית הלכתא
בשמואל אלא כדאסקין
לשמעתא והלכתא אחריות
טעות סופר הוא בין
בשטרי הלוואה בין בשטרי
מקח וממכר. המוכר שדה
לחבירו (ד' שלא באחריות

א) אולי י"ל ואם לא כתב לה
לית ליה לא שפר וכו'.
ב) נראה דל"ל שלא באחריות
ויצאו עלי עסיקין וחזיק בה
וכי.
הדר על ראובן כמנוכח ספ"ק דמכות (דף יג.
ג) גבי אלעא' טויה
קרוצים דערבא הוו וקא
מסיק דפסוליס אף ללוה
ולמלוה כיון
דאי לית ליה ללוה אזיל
במר ערבא ומהאי טעמא
נמי א"ל דני"מ
אם יש לשמעון עדים שהם
קרוצים לו ורחוקים לראובן
דכי נמי
טוען ראובן פסוליס שעל פי
עדושה ישאר הקרקע צד
שמעון
שהוא קרוצים וכל שכן
כשקנה שלא באחריות שהם
פסוליס שאלו
מרוחשים לו הקרקע לגמרי
וי"ל דני"מ אם אמר שמעון
אין לי עדים ואין ראייה מאל
עדים או ראייה שהוא אינו
יכול להציא
דלן הלכה כרשב"ג
בדאיה אחרונה (פ"הדרין דף
ק"ג). וראובן
יציאס א"ג כנון שבעל חוב
חיוב שבויה דלורייסא לראובן
והשמת
יכול
יגבל עליו שבויה שלא פרע
אבל לשמעון לא ישבע אלא
שבויה דלורייסא אלא אם יש
חומר בשבויה דלורייסא יתר
משבויה דרבנן דלקות ונדות
נפוחות כדמפרש בתשובת
הגאונים)
ועוד נפקא מינה כנון שראובן
פקח ובעל דברים ועוד שאינו
מעוז ברעון או אס יכול
ראובן ללכת עמו לצי"ד
הדגול ושמעון אינו יכול
לע"פ חופ' כחבורות כ"ג: ד"ה
דינא הוא וכו': וי"א ע"ה
עסיקין. פי' עוררין ולא
אנסין ממפליג בין מוכר
באחריות ללא
באחריות וכן מוכר פ' שבויה
העדות (שבועות דף ל"ג.
ו"ט) ואשר לא טוב עשה וגו'
זה הלוקח שדה שיש עליה
עסיקין ואי אנסין תבא עליו
ברכה:
עד שלא החזיק בה בו'. תימה
היכי מיירי אי גס לא נתן
מעוה פשיטא דיכול לחזור
בו דלפילו מי שפרע ליה
אם נתן המעוה אמאי
יכול לחזור בו והא קרקע
נקנית בכסף אם לא נעמיד
באחרת ללא קנו בכסף ועוד
כשהחזיק בה אינו יכול לחזור
בו אלא באחריות
יכול לחזור בו אמאי יכול לחזור
בו כיון שנתן מעוה החזיק
כמשפט ועוד חזקה חזקה
הניח חזקה דמנן במתני' (צ"ב
ד' מ"ג). דנעל גדר ופרך ועוד
מאי שגא הכא ששאל מאימתי
הוי חזקה יותר ממשום
מקום דכמה מקומות מוכר
חזקה ולא בעי מאימתי הוי
חזקה ופירש ריב"א דמיירי כנון
שקנאה בקנין גמור כנון
באליפין ולא נתן מעוה וקאמר
עד שלא החזיק בה חזקה
דמפרש במר הכי דייס אמאי
שלא הלך לארכה ולרצה
ולא סמכה דעמינה יכול לחזור
בו משהחזיק בה שהלך לארכה
ולרצה אינו יכול לחזור בו
אבל באחריות יכול לחזור
כיון שלא נתן מעוה ויש
עוררים הואיל וסופו לשלם
מעומיו עמה שהם צדו יעכס
וא"ש דדייש אמאי אינה
גמורה אלא לראותה אם היא
מיושבת על לבו ואי"ת כשהחזיק
בה אמאי אינו יכול לחזור בו
כיון שלא נתן מעוה לימא
ליה שקול ארעא בזוין אפילו
את ליה זוי לפי המפרשים
דלפילו את ליה זוי מצי ללקח
ליה לבע"ח בשאר דברים
וגרסין בהמוכר פירות (צ"ב
ד' ז': כ"ג: ושס ד"ה א') אי
למנוה להנהו וזוי כוי וי"ל
דהכא מצי א"ל האי ארעא
אינה אף כפי מעותי לפי שיש
עליה עוררים אבל שור
שנגח כיון דלייקר שוח מעומיו
שפיר: